

A comparative study of suicidal and self-harm behaviors and the guilt and shame proneness among individuals with the "Dark Tetrad Personality Traits" and the "Vulnerable Dark Triad": A cross-sectional study

Kaveh Qaderi Bagajan¹, Hossein Eskandari², Ahmad Borjali², Faramarz Sohrabi², Mehdi Soleimani³, Matthias Ziegler⁴

1-PhD Candidate, Department of Clinical Psychology, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran.

2- Professor, Department of Clinical Psychology, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran.

3- Assistant Professor, Department of Psychiatry, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

4- Professor, Psychological Diagnostics Research group, Humboldt- University zu Berlin, Berlin, Germany.

Corresponding Author: Hossein Eskandari

E-mail: Sknd40@gmail.com

Received: 28/12/2021

Accepted: 08/03/2022

Abstract

Introduction: Suicidal and self-harm behaviors are among the topics that have long been considered by clinical psychologists.

Aim: The present study aimed to compare suicidal and self-harm behaviors and the guilt and shame proneness among individuals with the "dark tetrad personality traits" and the "vulnerable dark triad"

Method: The present cross-sectional study is a type of structural equation modeling that has been conducted using a large sample. The statistical population in the "general population" consists of all young people aged 18-40 in Tehran. The "clinical population" also included all people with suicidal and self-harm behaviors of the same age range. A total of 1876 people were included in the present analysis among which 1696 individuals were selected for the general population using online surveys and 180 ones in purposive sampling for the clinical population from psychiatric hospitals, and prisons located in Tehran. The research tools in the present study included the Short Dark Tetrad (SD4), Scales for vulnerable dark personality traits, the Guilt and Shame Proneness Scale (GASP), the Self-Harm Inventory (SHI) and Suicidal Behaviors Questionnaire-Revised (SBQ-R). Data were analyzed by SPSS-26 and AMOS-24 using a comparison of path coefficients and invariance Testing.

Results: The findings indicated that only a statistically significant difference observed between the dark tetrad of personality traits and the vulnerable dark triad was self-harm behaviors (not Suicidal Behaviors) ($P < 0.001$, $t = 6.603$, $\Delta\beta = 0.13$). Also, people with vulnerable dark triad possessed more pathological shame ($P < 0.001$, $t = 7.346$, $\beta = 0.21$) compared to those with dark tetrad of personality traits.

Conclusion: It can be concluded that the vulnerable dark triad (Factor 2 psychopathy, vulnerable narcissism and BPD) is associated with an increasingly greater risk of self-harm behaviors and pathological shame compared to a dark tetrad of personality (Sadism, Psychopathy, Machiavellianism and Narcissism).

Keywords: Dark tetrad of personality traits, Vulnerable dark triad, Guilt and shame proneness, Suicide, Self-harming behaviors

How to cite this article: Qaderi Bagajan K, Eskandari H, Borjali A, Sohrabi F, Soleimani M, Ziegler M. A comparative study of suicidal and self-harm behaviors and the guilt and shame proneness among individuals with the "Dark Tetrad Personality Traits" and the "Vulnerable Dark Triad": A cross-sectional study. Shenakht Journal of Psychology and Psychiatry. 2022; 9 (1): 16-32 . URL: <http://shenakht.muk.ac.ir/article-1-1465-en.pdf>

Copyright © 2018 the Author (s). Published by Kurdistan University of Medical Sciences. This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-Non Commercial License 4.0 (CCBY-NC), where it is permissible to download, share, remix, transform, and build upon the work provided it is properly cited. The work cannot be used commercially without permission from the journal.

مقایسه‌ی رفتارهای خودکشی گرایانه، رفتارهای خودآسیب رسان و ظرفیت شرم و احساس گناه در میان افراد با «صفات چهارگانه تاریک شخصیت» و افراد با «سه‌گانه آسیب‌پذیر شخصیت»؛ یک مطالعه مقطعی

کاوه قادری بگه جان^۱، حسین اسکندری^۲، احمد بر جعلی^۳، فرامرز سهرابی^۴، مهدی سلیمانی^۵، ماتياس زیگلر^۶

۱. کاندیدای دکترای تخصصی، گروه روانشناسی بالینی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

۲. استاد، گروه روانشناسی بالینی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

۳. استادیار، گروه روانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران.

۴. استاد، گروه تشخیص روانشناختی، دانشگاه هومبولت برلین، برلین، آلمان.

مؤلف مسئول: حسین اسکندری ایمیل: Sknd40@gmail.com

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۰/۱۲/۱۷

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۱۰/۰۷

چکیده

مقدمه: رفتارهای خودآسیب رسان و خودکشی گرایانه و ظرفیت شرم و احساس گناه از جمله موضوعاتی هستند که از دیرباز مورد توجه روانشناسان بالینی بوده است.

هدف: پژوهش حاضر با هدف مقایسه‌ی رفتارهای خودکشی گرایانه، رفتارهای خودآسیب رسان و ظرفیت شرم و احساس گناه در میان افراد با «صفات چهارگانه تاریک شخصیت» و افراد با «سه‌گانه آسیب‌پذیر تاریک شخصیت» انجام شد.

روش: این پژوهش از نوع مطالعات معادلات ساختاری است. جامعه آماری در بخش «جمعیت عمومی» شامل کلیه جوانان ۱۸ تا ۴۰ ساله شهر تهران و در بخش «بالینی» نیز شامل کلیه افراد دارای رفتارهای خودکشی گرایانه و خودآسیب رسان در همان بازه سنی بود، در بخش عمومی با استفاده از روش نمونه‌گیری آنلاین ۱۶۹۶ نفر و در بخش بالینی نیز به شکل حضوری از میان بیمارستان‌های روانپزشکی و زندان‌های شهر تهران ۱۸۰ نفر و مجموعاً اطلاعات ۱۸۷۶ نفر جمع‌آوری و در تحلیل وارد شد. ابزارهای پژوهش شامل مقیاس چهارگانه کوتاه شخصیت (SD-4)، مقیاس‌های سه-گانه صفات آسیب‌پذیر تاریک شخصیت، مقیاس ظرفیت تجربه‌ی احساس گناه و شرم (GASP)، پرسشنامه خودآسیب زنی (SHI) و پرسشنامه رفتارهای خودکشی - تجدیدنظر شده (SBQ-R) بود. داده‌های بدست آمده با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS نسخه ۲۶ و AMOS نسخه ۲۴ و با استفاده از مقایسه ضرایب مسیر و آزمون تغییر ناپذیری تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد که به لحاظ آماری تفاوت معنادار بین صفات تاریک شخصیت و سه‌گانه‌ی آسیب‌پذیر تاریک شخصیت بر رفتارهای خودآسیب رسان ($\Delta\beta=0/13, t=6/603, P<0/001$) و (نه خودکشی) وجود داشت و همچنین افراد با سه‌گانه‌ی آسیب‌پذیر تاریک شخصیت شرم بیمارگونه بیشتری ($\Delta\beta=0/21, t=7/346, P<0/001$) از افراد با صفات تاریک شخصیت داشتند.

نتیجه‌گیری: می‌توان نتیجه گرفت که صفات سه‌گانه آسیب‌پذیر تاریک شخصیت (فاکتور دو جامعه ستیزی، خودشیفتگی آسیب‌پذیر و اختلال شخصیت مرزی) در مقایسه با صفات چهارگانه تاریک (سادیسیم، جامعه ستیزی، ماکیاولیانیسم و خودشیفتگی) با خطر بیشتر گرایش به رفتارهای خودآسیب رسان و تجربه شرم بیمارگونه همراه است.

کلیدواژه‌ها: صفات چهارگانه تاریک شخصیت، سه‌گانه آسیب‌پذیر تاریک شخصیت، ظرفیت شرم و احساس گناه، خودکشی، رفتار خودآسیب

رساله

مقدمه

رگه‌های شخصیتی با پیامدهای رفتاری و سلامتی متعددی همراه است.

در دهه‌های اخیر تحقیقات روانشناسی در مورد صفات شخصیت به برخی صفات آزارنده اجتماعی معطوف شده است که در سطح زیر بالینی عمل می‌کنند. یکی از مهمترین اشکال این گونه صفات «سه گانه تاریک شخصیت»^۸ است که مورد توجه روانشناسان قرار گرفته است (وسلکا، گیامارکو و ورنون،^۹ ۲۰۱۴). مولفه‌های سه گانه تاریک شخصیت که توسط پالوس و ویلیامز^{۱۰} (۲۰۰۲) مفهوم سازی شده‌اند؛ عبارتند از خودشیفتگی^{۱۱}، ماکیاولیسم^{۱۲} و جامعه ستیزی^{۱۳} که اشکال مختلف آن را در سطح جمعیت عادی نیز می‌توان مشاهده نمود. اخیراً پالوس و همکاران^{۱۴} (۲۰۲۰) به دلایل روش شناختی و متاثر از شواهد تحقیقاتی سادیسیم زیر بالینی را به این صفات اضافه نمودند. سادیسیم به عنوان یک مولفه با ساختار متمایز که ابعاد متفاوتی از صفات تاریک را می‌سجد مطرح است چرا که در آن آسیب زدن به دیگران واجد یک لذت درونی برای افراد است (نل^{۱۵}، ۲۰۰۶؛ به نقل از پالوس و همکاران، ۲۰۲۰) و همچنین واجد ویژگی‌های مفهومی سردی و همدلی پایین نیز است (پالوس، ۲۰۱۴) به همین دلیل در کنار سایر صفات تاریک شخصیت خودشیفتگی، سایکوپاتی و ماکیاولیانیسم به عنوان مولفه چهارم و در مقیاسی با عنوان «فرم کوتاه چهارگانه تاریک»^{۱۶} مطرح شد.

در طول سی سال گذشته خودکشی^۱ تبدیل به یکی از شایع‌ترین دلایل مرگ و میر در سرتاسر دنیا شده است به عنوان مثال در سال ۲۰۱۵ میزان مرگ و میرهای ناشی از خودکشی در سرتاسر دنیا ۷۸۸۰۰۰ نفر گزارش شده است (سازمان بهداشت جهانی^۲، ۲۰۱۹). علاوه بر خودکشی رفتارهای غیر خودکشی گرایانه، رفتارهای خودآسیب رسانی عمدی^۳ نیز در سرتاسر دنیا شیوع گسترده‌ای دارند. به عنوان مثال پژوهش فراتحلیل لیم و همکاران^۴ (۲۰۱۹) که به بررسی شیوع طول عمر جهانی و دوازده ماهه‌ی رفتارهای خودآسیب رسان اعم از رفتارهای خودکشی گرایانه و غیر خودکشی گرایانه در میان سال‌های ۱۹۸۹ تا ۲۰۱۸ پرداخته بودند یکی از مطالعات قابل توجه در این حوزه است.

در این مطالعه یافته‌ها نشان داد که شیوع اقدام به خودکشی ۶ درصد، برنامه خودکشی^۵ ۹/۹ درصد، افکار خودکشی^۶ ۲۲ درصد، رفتارهای خودآسیب رسان غیر خودکشی گرایانه ۲۲/۱ درصد، خودآسیب رسانی عمدی^۷ ۱۳/۷ درصد بود. در مطالعات داخلی نیز شیوع رفتارهای خودآسیب رسان در میان گروه‌های مختلف گزارش شده است (پیوسته گر، ۱۳۹۲؛ ایزکیان، میرزاییان و حسینیان، ۱۳۹۷) در خصوص اینکه چه مکانیسم‌هایی سبب گرایش افراد به این رفتارها می‌شوند پژوهش‌های متعددی صورت گرفته است. در این میان شخصیت هم در وجه اختلال گونه آن و هم در سطح صفات و

⁸ - Dark Triad of personality (DT)

⁹ - Veselka L, Giammarco EA & Vernon PA

¹⁰ - Paulhus DL, Williams KM

¹¹ - Narcissism

¹² - Machiavellianism

¹³ - Psychopathy

¹⁴ - Paulhus DL, Buckels EE, Trapnell PD & Jones DN

¹⁵ - The Short Dark Tetrad (SD4)

¹⁶ - Nell

¹ - Suicide

² - World Health Organization

³ - Deliberate self-harm

⁴ - Lim KS & et al

⁵ - Suicidal plan

⁶ - Suicidal ideation

⁷ - Self-harming Behaviors

این در حالی است که نوع اصلی و کلاسیک صفات تاریک شخصیت فقط در برگزیده سبک‌های بین فردی ناسازگار است و جنبه‌های آسیب‌پذیر این سبک شخصیتی چندان مورد توجه قرار نگرفته است. به همین دلیل به دلیل محدودیت تعداد مطالعات مشخص نیست که آیا صفات آسیب‌پذیر شخصیت به نسبت صفات تاریک شخصیت خطر بیشتری برای مشارکت در رفتارهای خودآسیب رسان به همراه دارد؟ از سوی دیگر در ارتباط با رفتارهای خودآسیب رسان و خودکشی نقش هیجان‌های اخلاقی^{۱۲} شرم و احساس گناه نیز برجسته شده است. این هیجان‌ها در پاسخ به ارزیابی خود^{۱۳} رخ می‌دهند (تانگنی و دیرینگ^{۱۴}، ۲۰۰۲).

شرم یک سازه‌ی عاطفی شناختی^{۱۵} است که شامل قضاوت‌های منفی درباره‌ی خود است. این قضاوت‌ها فراگیر و نامطلوب بوده و ارزیابی دربرگیرنده‌ی برداشت‌های ذاتاً بد، ناقص^{۱۶} و نامطلوب در مورد خود است (چو و همکاران، ۲۰۱۸؛ بلاسین و همکاران^{۱۷}، ۲۰۱۸) در حالی که احساس گناه بر رفتار فرد متمرکز است و ارزیابی‌های منفی بیشتر معطوف به رفتار است (تانگنی و دیرینگ، ۲۰۰۲) در این راستا کوهن و همکاران^{۱۸} (۲۰۱۱) ابزاری طراحی کردند که هم وجوه هیجانی و رفتاری ظرفیت تجربه‌ی شرم و گناه را در بر می‌گیرد و هم نحوه تجربه این هیجان‌ها در موقعیت‌های شخصی (احساس گناه) و عمومی (شرم) را بررسی کند. ابتدا آن‌ها تصریح می‌کنند که ابزاری که طراحی کرده‌اند به جای بررسی حالات هیجانی شرم و گناه در یک لحظه

رفتارهای خودآسیب رسان می‌تواند جزو پیامدهای صفات تاریک شخصیت باشد (هاروپ و همکاران^۱، ۲۰۱۷؛ لامل، اودل و زیگلر^۲، ۲۰۱۴). اما میلر، دایر، جنتایل و همکاران^۳ (۲۰۱۰) در پژوهشی خلاقانه یک تیپ نو از سه گانه‌ی تاریک شخصیت را تحت عنوان «سه گانه‌ی آسیب‌پذیر تاریک شخصیت»^۴ را مطرح نمودند. آن‌ها در نتیجه گرفتند که می‌توان از یک سه گانه‌ی دوم سخن گفت؛ سه گانه شخصیتی که با ویژگی‌های فاکتور دو سایکوپاتی، خودشیفتگی آسیب‌پذیر و اختلال شخصیت مرزی مشخص می‌شود. آن‌ها این ایده را مطرح کردند که «اگر واژه‌ی تاریکی^۵ در سه گانه‌ی اصلی تاریک شخصیت به استفاده از رویکردهای مخالفت جویانه^۶، فریبکارانه^۷ و سبک بین فردی خودمحورانه^۸ اشاره دارد» در «سه گانه آسیب‌پذیر تاریک شخصیت» با ترکیبی از ویژگی‌های شخصیتی تاریک و «صفات آسیب‌پذیر هیجانی»^۹ رو به رو هستیم «به این معنا که در این سبک شخصیتی ترکیبی از ویژگی‌های مخالفت جویانه‌ی بین فردی و بد تنظیمی هیجانی^{۱۰}، هیجان‌های منفی (حالت‌های نوروپیک بالاتر^{۱۱}) به شکل همزمان در افراد وجود دارد». به همین دلیل نتیجه گرفتند که آشفتگی و بدتنظیمی هیجان‌ها در این تیپ شخصیتی سه گانه‌ی آسیب‌پذیر تاریک شخصیت می‌تواند پیامدهای منفی تری برای سلامت روان داشته باشد و با اختلالات درونی ساز بیشتری همراه باشد.

¹- Harrop TM, Preston OC, Khazem LR & et al

²- Lammler L, Oedl C & Ziegler M

³- Miller, Dir, Gentile & et al

⁴- Vulnerable dark triad (VDT)

⁵- Darkness

⁶- Antagonism

⁷- Dishonest

⁸- Egocentric interpersonal styles

⁹- Emotionally vulnerable traits

¹⁰- Emotional dysregulation

¹¹- High Neuroticism

¹²- Moral emotions

¹³- Evaluation of the self

¹⁴- Tangney JP & Dearing RL

¹⁵- Cognitive affective

¹⁶- Flawed

¹⁷- Blythin SPM

¹⁸- Cohen TR, Wolf ST, Panter AT & Insko CA

است و پیامدهای منفی تری برای سلامت روان به همراه دارد و این موضوع در مطالعه ی الیسون، لنون و پیلوس^۵ (۲۰۰۶) نیز نشان داده شده است. در پیشینه پژوهش چندین خلاء اساسی وجود دارد که ضرورت پژوهش حاضر را نمایان می‌کند، ابتدا اینکه سه گانه ی آسیب‌پذیر شخصیت یک سازه نو است و تعداد مطالعات در مورد آن در مطالعات بین‌المللی بسیار محدود و انگشت شمار است و اثرات آن بر پیامدهای رفتاری چندان واضح نیست و مشخص نیست تفاوت‌های آن با صفات کلاسیک تاریک شخصیت در پیش‌بینی پیامدهای رفتاری مانند رفتارهای خودکشی گرایانه و خودآسیب رسانی در چیست؟ از سوی دیگر مشخص نیست که صفات تاریک و آسیب‌پذیر شخصیت چگونه با ظرفیت شرم و احساس گناه سالم و بیمارگونه مرتبط هستند و تفاوت‌های آن‌ها چیست؟ بر همین مبنا پژوهش حاضر با هدف مقایسه‌ی رفتارهای خودکشی گرایانه، رفتارهای خودآسیب‌رسان و ظرفیت شرم و احساس گناه در میان افراد با «صفات چهارگانه تاریک شخصیت» و افراد با «سه گانه آسیب‌پذیر شخصیت» انجام شد.

روش

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی است. از حیث نوع گردآوری اطلاعات پیمایشی و از نظر روش‌شناسی، از جمله مطالعات مدل‌یابی معادلات ساختاری به حساب می‌آید که در قالب کلی یک طرح پژوهشی توصیفی-مقطعی انجام گرفته است و با استفاده از آزمون تغییر ناپذیری به مقایسه‌ی دو گروه از «صفات چهارگانه تاریک و سه گانه آسیب‌پذیر تاریک شخصیت» از منظر

مشخص؛ به بررسی صفات هیجانی تجربه این دو هیجان و به عبارتی ظرفیت تجربه شرم و گناه می‌پردازند. در این رویکرد، آن‌ها احساس گناه در واکنش به خطاها و شکست‌ها را به این صورت بررسی می‌کنند که دارای دو بعد «ارزیابی منفی رفتار» و «جبران» در موقعیت‌های فردی است و احساس شرم نیز دارای دو بعد «خودارزیابی منفی» و «کناره‌گیری» است. مجموعه تحقیقاتی که با این ابزار انجام شده است نشان می‌دهد که احساس گناه از احساس شرم انطباقی‌تر و سازگارانه‌تر است چرا که احساس گناه باعث می‌شود افراد برای جبران رفتارهای اشتباه خود کاری انجام دهند در حالی که احساس شرم باعث می‌شود افراد از پذیرش عواقب رفتار خود پرهیز کنند و با کناره‌گیری با آن رو به رو شوند (تانگنی و دیرینگ، ۲۰۰۲).

اما در پژوهش حاضر و همسو با نتایج مطالعات آماری در این زمینه «ارزیابی منفی رفتار»، «جبران» و «خودارزیابی منفی» به عنوان ظرفیت شرم و احساس گناه سالم مطرح شده‌اند چرا که در خدمت اهداف عملکردی و محافظتی هستند (کوهن و همکاران، ۲۰۱۱؛ لیکل و همکاران، ۲۰۱۴؛ استوینگ و همکاران، ۲۰۱۵) و «کناره‌گیری» به عنوان شرم بیمارگونه مطرح است دلیل این تفکیک این است که علاوه بر توجه به تجربه شرم به «نحوه‌ی سازگاری با شرم» نیز باید توجه کرد، چرا که این موضوع تأثیرات بسیار قابل توجهی بر عملکرد افراد می‌گذارد (ماه تنی، ملوین و هاسکینگ، ۲۰۱۸)، در این راستا ناتانسون^۳ (۱۹۹۲) این ایده را مطرح کرد که «کناره‌گیری» به عنوان یک «استراتژی درونی ساز سازگاری با شرم»^۴ مطرح

^۱- Lickel B & et al.

^۲- Stuewig J & et al

^۳- Nathanson

^۴- Internalizing shame coping scripts

^۵- Elison J, Lennon R & Pulos S

اثرگذاری بر رفتارهای خودآسیب رسان، خودکشی و ظرفیت شرم و احساس گناه پرداخته است. جامعه آماری این پژوهش شامل دو بخش است: بخش اول جامعه آماری شامل تمامی جمعیت جوانان ۴۰-۱۸ ساله شهر تهران در سال ۱۴۰۰ (به عنوان شهری چند فرهنگی و متشکل از تمامی اقوام ایرانی) بود. در بخش دوم جامعه آماری که بیشتر با هدف بررسی سطوح بالینی این معادله مورد بررسی قرار گرفت. تعدادی از افراد (جوانان همان بازه سنی) با اختلالات شخصیت تشخیص گذاری شده (توسط روانپزشک و روانشناس بالینی که به صورت بستری و سرپایی در بیمارستان‌های روانپزشکی، کلینیک-های درمانی و زندان‌های شهر تهران مورد ارزیابی قرار گرفته‌اند) مورد بررسی قرار گرفتند. به هنگام اجرای این پژوهش پاندمی کرونا در حال شیوع بود و جمع‌آوری بخش غیر بالینی داده‌ها به شکل آنلاین انجام شد به همین دلیل در جمع‌آوری داده‌ها نمی‌شد بر تخصیص دقیق نمونه به تناسب جنسیت و سن نظارت داشت و در چنین مواردی بالا رفتن حجم نمونه به ایجاد تنوع در سنجش جامعه آماری کمک می‌کند، دوم اینکه از آنجا که در این پژوهش یک گروه بالینی در مطالعه وجود داشت اختصاص حداقل ۲۰۰ نفر از گروه بالینی برای این مدل در نظر گرفته شد و در مجموع اقدام به جمع‌آوری داده‌ها شد.

در بخش گروه بالینی نمونه‌گیری به شکل حضوری انجام شد و تعداد ۲۰۰ نمونه بالینی به شکل نمونه‌گیری هدفمند از میان بیماران و افراد با اختلالات شناخته شده شخصیتی انتخاب شده و اطلاعات پژوهش از آنان جمع‌آوری شد. از جمله گروه‌هایی که در گروه بالینی مورد بررسی قرار گرفتند عبارت بودند از: افراد دارای رفتارهای خودکشی

گرایانه و یا دارای سابقه اقدام قبلی به خودکشی، بیماران با رفتارهای خودجرحی و خودزنی، افراد دارای اختلال شخصیت مرزی، افراد دارای اختلال شخصیت جامعه ستیزی، افراد دارای اختلال شخصیت خودشیفته و نهایتاً افراد با جرایم جنسی و مالی. از این گروه در نهایت ۱۹۶ نمونه بدست آمد که تعداد ۱۶ پرسشنامه به دلیل مخدوش بودن و کامل نبودن اطلاعات کنار گذاشته شد و در مجموع اطلاعات ۱۸۰ نفر در این بخش وارد تحلیل مدل شد. در بخش غیر بالینی نیز از طریق انتشار لینک پرسشنامه در پلتفرم‌های مجازی مانند لینکدین، اینستاگرام، تلگرام، ایمیل‌های گروهی، واتس‌آپ، گروه‌های مجازی دانشجویی و ورزشی و پیج‌های شهر تهران اقدام به جمع‌آوری داده‌ها شد و این فرآیند به مدت سه ماه ادامه داشت و در نهایت ۱۹۹۵ عدد پرسشنامه تکمیل شد که بخشی از این افراد بالای ۴۰ سال و یا کمتر از ۱۸ سال سن داشتند به همین دلیل از مطالعه کنار گذاشته شدند در نهایت در گروه غیر بالینی در مجموع ۱۶۹۶ پرسشنامه وارد تحلیل و سنجش مدل شدند، بر این اساس در دو بخش بالینی و غیر بالینی مجموعاً ۱۸۷۶ نفر مورد بررسی قرار گرفتند. در نهایت براساس معادلات ساختاری، بررسی تفاوت ضرایب و استفاده از آزمون تغییر ناپذیری، به فرضیه‌های پژوهش پاسخ داده شد، کلیه تحلیل‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS نسخه ۲۶ و AMOS نسخه ۲۴ صورت گرفت.

ابزار

مقیاس چهارگانه کوتاه شخصیت^۱ (SD4): این مقیاس یک ابزار ۲۸ آیتمی است که توسط پالوس و همکاران^۲

^۱- The Short Dark Tetrad (SD4)

^۲- Paulhus DL, Buckels EE, Trapnell PD & Jones DN

صفات آسیب پذیر تاریک شخصیت: با سه مقیاس زیر سنجیده شد.

الف) مقیاس تشخیصی اختلالات شخصیت ویراست چهارم^۲ (PDQ-4): این مقیاس یک مقیاس خود گزارشی است که اختلالات شخصیت را براساس معیارهای نسخه بازبینی شده ویراست چهارم راهنمای تشخیصی و آماری اختلالات روانی مورد بررسی قرار می دهد (میلر و همکاران، ۲۰۱۰). این پرسشنامه دارای ۹۹ گویه بوده و به صورت صحیح و غلط پاسخ داده و ۱۰ اختلال شخصیت را مورد ارزیابی قرار می دهد. این ابزار در بین جمعیت های مختلفی مورد بررسی قرار گرفته و نتایج نشان داده اند که دارای همسانی درونی و پایایی مطلوبی است (کالوو دیگران، ۲۰۱۲؛ ابدین و دیگران، ۲۰۱۱؛ نقل از ایمانی و پورشهبازی، ۱۳۹۵). ویژگی های روانسنجی این پرسشنامه در ایران توسط صفری (۱۳۹۱) مورد مطالعه قرار گرفته است (نقل از ایمانی و پورشهبازی، ۱۳۹۵). در مطالعه وی ضریب باز آزمایی پرسشنامه ۰/۸۹ بدست آمد که در سطح ۰/۰۱ معنادار بود. در رساله ای حاضر مشابه با میلر و همکاران (۲۰۱۰) صرفاً آیتم های مربوط به اختلال شخصیت مرزی (۹ آیتم) مورد استفاده قرار گرفت. یافته های گاردنر و کوالتر (۲۰۰۹؛ نقل از میلر و همکاران، ۲۰۱۰) نشان داده است که این آیتم های ۹ گانه با کل پرسشنامه دارای ثبات درونی است و همچنین با نتایج حاصل از مصاحبه تشخیصی و دیگر مقیاس های خود گزارشی اختلال شخصیت مرزی دارای همبستگی است. در پژوهش حاضر نیز آلفای کرونباخ برای آیتم- های ۹ گانه (۰/۸۷) بدست آمد.

(۲۰۲۰) ارائه شده است و ۴ مولفه تاریک شخصیت خودشیفتگی، سایکوپاتی، ماکیاولیانیسم و سادیسم را می سنجد. این ابزار در طیف لیکرت ۵ درجه ای نمره- گذاری می شود. نتایج تحلیل عاملی تاییدی حاکی از مناسب بودن مدل ۴ عاملی مقیاس است (پالھوس و همکاران، ۲۰۲۰). مشخصه های روانسنجی این مقیاس تا قبل از اجرای پژوهش حاضر در جامعه ایرانی مورد بررسی قرار نگرفته بود، به همین دلیل برای اولین بار مشخصه های روانسنجی این مقیاس در جامعه ایرانی به روش تحلیل عاملی تاییدی و بررسی «ساختار شبکه منطقی»^۱ مورد بررسی قرار گرفت و نتایج آن در قالب یک مقاله مجزا گزارش شد (قادری بگه جان، زیگلر، سلیمانی، پالھوس و همکاران، ۲۰۲۲ در حال چاپ).

به منظور اعتباریابی مقیاس چهارگانه کوتاه شخصیت از روش تحلیل عاملی تاییدی با تست مدل های رقیب و همچنین شبکه منطقی استفاده شد. پس از تست پنج مدل ساختاری رقیب، براساس شاخص های برازش و فرضیات شبکه منطقی الگوی چهار عاملی بهترین برآورد را داشته است. به منظور بررسی پایایی مقیاس چهارگانه کوتاه شخصیت از روش آلفای کرونباخ استفاده شد و ضریب پایایی ابعاد سادیسم (۰/۷۵۵)، جامعه ستیزی (۰/۷۵۱) و خودشیفتگی (۰/۸۲۱) در سطح مطلوب و پایایی بعد ماکیاولیانیسم (۰/۵۹۹) در سطح نسبتاً مطلوب بود. بنابراین می توان نتیجه گرفت مقیاس چهارگانه کوتاه تاریک شخصیت در جامعه ایرانی دارای ساختار ۴ عاملی است و از پایایی و اعتبار لازم برخوردار بوده در نتیجه می توان از آن به عنوان یک ابزار سنجش صفات تاریک شخصیت در ایران استفاده نمود.

^۲- Personality Diagnostic Questionnaire-IV (PDQ-4)

^۱- Nomological Network

ب) خرده مقیاس خودشیفتگی آسیب‌پذیر در نسخه کوتاه مقیاس خودشیفتگی مرضی^۱ (B-PNI): نسخه کوتاه خودشیفتگی مرضی که در سال ۲۰۱۵ توسط شئون لبر با همکاری پینکاس تهیه و مشخصه‌های روانسنجی آن مورد تایید قرار گرفت. این مقیاس یک مقیاس خودگزارشی است که شامل ۲۸ عبارت است و براساس طیف لیکرت ۶ درجه‌ای از «اصلاً شبیه به من نیست» تا «کاملاً شبیه من است» نمره‌گذاری می‌شود. این ابزار ۷ مؤلفه دارد، که ۳ مؤلفه آن بعد خودشیفتگی بزرگ‌منشانه را پوشش می‌دهد و شامل بهره‌کشی، ارتقای خود با از خودگذشتگی و خیال‌پردازی بزرگ‌منشانه است و ۴ مؤلفه دیگر شامل حرمت خود مشروط، پنهان سازی خود، بی‌ارزش‌سازی و خشم محق است که بعد خودشیفتگی آسیب‌پذیر را می‌سنجد (حسن زاده، آخانی و اصغرنژاد، ۱۳۹۹). یافته‌ها نشان دهنده همسانی درونی مناسب این نسخه می‌باشد، و ضریب آلفای کرونباخ این نسخه در هر زیر مقیاس بالای ۰/۷۱ گزارش شده است (شئون لبر و همکاران، ۲۰۱۵). این مقیاس در جامعه ایرانی توسط حسن زاده و همکاران (۱۳۹۹) مورد بررسی قرار گرفته است. یافته‌های حاصل از تحلیل عاملی تاییدی در سطح سازه‌های بزرگ‌منشانه و آسیب‌پذیر حاکی از برازش مطلوب این عوامل بود. پایایی عاملی زیرمقیاس‌های این پرسشنامه در دامنه ۰/۶۸ تا ۰/۸۳ قابل قبول بود. در پژوهش حاضر فقط خرده مقیاس خودشیفتگی آسیب‌پذیر مورد بررسی قرار گرفت و آلفای کرونباخ برای خودشیفتگی آسیب‌پذیر (۰/۹۱) بدست آمد.

ج) مقیاس خودگزارشی جامعه ستیزی نسخه سوم^۲ (SRP-III): نسخه اولیه این پرسشنامه توسط هیر تهیه شد. این پرسشنامه که دارای ۶۰ ماده است، ساختار اختلال شخصیت ضد اجتماعی را ارزیابی می‌کند. این مقیاس همبستگی متوسط تا بالا با سایر مقیاس‌های این شخصیت مانند نسخه تجدید نظر شده فهرست واریسی پسیکوپاتی (۰/۵۴) و سیاهه شخصیتی ضداجتماعی (۰/۷۷) نشان داده است (ویلیامز و پالوس، ۲۰۰۴؛ به نقل از میکایلی و همکاران، ۱۳۹۶). این سنجه دارای دو عامل بزرگ (فاکتور ۱ و ۲) است و هر کدام از این دو عامل دربرگیرنده‌ی دو خرده مولفه هستند. «فاکتور ۱ جامعه ستیزی» بیشتر دربرگیرنده‌ی وجوه عاطفی و بین فردی رفتارهای ضد اجتماعی است و دربرگیرنده‌ی دو خرده مولفه‌ی «دستکاری بین فردی»^۳ و «عاطفه سرد»^۴ است. این در حالی است که «فاکتور ۲ جامعه ستیزی» دربرگیرنده‌ی وجوه ضد اجتماعی و تکانشی جامعه ستیزی است و دارای دو خرده مولفه‌ی «سبک زندگی نامنظم و آشفته»^۵ و «رفتارهای ضد اجتماعی»^۶ می‌باشد. این مقیاس در یک پیوستار ۵ بخشی از کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم جواب داده می‌شود. برخی از سؤال‌ها به شکل مستقیم و برخی به شکل معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. ضریب ثبات درونی (آلفای کرونباخ) برای کل مقیاس (۰/۸۸) و خرده مولفه‌های این ابزار مناسب گزارش شده است. این آزمون در ایران توسط افخم ابراهیمی و همکاران (۱۳۸۷) ترجمه و استفاده شده است. آن‌ها ضریب پایایی آن را در بازآزمایی ۰/۸۹ گزارش کرده‌اند. در این پژوهش فقط از مولفه‌های فاکتور ۲

^۲ Self-Report Psychopathy Scale (SRP-III)

^۳ Interpersonal Manipulation (IPM)

^۴ Callous Affect (CA)

^۵ Erratic Life Style (ELS)

^۶ Anti-Social Behavior (ASB)

^۱ Brief-Pathological Narcissism Inventory (B-PNI)

جامعه ستیزی شامل سبک زندگی نامنظم (تکانشگری) و رفتارهای جامعه ستیز (بی پروایی) استفاده شد و آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس فاکتور ۲ جامعه ستیزی (۰/۸۶) و برای مؤلفه‌های تکانشگری (۰/۸۳) و بی پروایی (۰/۹۱) بدست آمد.

مقیاس ظرفیت تجربه‌ی احساس گناه و شرم^۱ (GASP): این مقیاس توسط کوهن و همکاران (۲۰۱۱) برای سنجش ساختارمند هیجان‌های اخلاقی شرم و احساس گناه ساخته شده است. این مقیاس دارای ۱۶ گویه برای سنجش دو بُعد شرم و گناه است. این مقیاس رگه‌های هیجانی (آمادگی احساس گناه و شرم) را می‌سنجد و نه حالت‌های هیجانی (یعنی احساس گناه و شرم لحظه‌ای) این مقیاس سناریو محور است که در آن پاسخ دهندگان سناریوهایی را که احتمالاً در زندگی روزمره با آنها مواجه می‌شوند را می‌خوانند و سپس از شرکت کنندگان خواسته می‌شود خود را در آن موقعیت تصور کنند و میزان احتمال واکنش خود را در این شرایط روی مقیاسی پنج درجه‌ای از به ندرت = ۱ تا خیلی زیاد = ۵ مشخص کنند (نقل از هاشمی و همکاران، ۱۳۹۶). تحلیل عامل توسط سازندگان مقیاس نشان می‌دهد که احساس گناه دارای دو زیرمقیاس ارزیابی منفی شامل سؤال‌های ۱، ۹، ۱۴، ۶۱ و انجام اعمال جبرانی به دنبال تخلف فرد شامل سؤال‌های ۲، ۱۵، ۱۱ و ۵۱ است؛ و احساس شرم متشکل از زیرمقیاس‌های خود ارزیابی منفی شامل سؤال‌های ۳، ۶، ۱۰، ۳۱ و رفتار کناره جویانه به دنبال افشای عمومی تخلف شامل سؤال‌های ۴، ۷، ۸ و ۲۱ است. کوهن و همکاران (۲۰۱۱) در دو بررسی جداگانه ضرایب آلفای مطلوبی بین ۰/۶۱ تا ۰/۷۱ را برای زیرمقیاس‌های این مقیاس بدست آوردند (نقل از هاشمی و همکاران،

۱۳۹۶). در مطالعات داخلی این مقیاس برای اولین بار در مطالعه تیبک و همکاران (۱۳۹۴) استاندارد سازی شد. و در مطالعه آن‌ها آلفای کرونباخ تمامی مقیاس‌ها بالای ۰/۶۰ گزارش شده است. جوکار و کمالی (۱۳۹۴) ضریب آلفای کرونباخ را به ترتیب برای احساس‌های گناه و شرم برابر با ۰/۸۳ و ۰/۵۱ گزارش کرده‌اند. در پژوهش حاضر نیز آلفای کرونباخ برای مقیاس‌های شرم بیمارگونه (۰/۸۴) و شرم و احساس گناه سالم (۰/۷۹) و برای مؤلفه‌های خود ارزیابی منفی (۰/۸۳)، ارزیابی منفی رفتار (۰/۷۴) و انجام اعمال جبرانی (۰/۸۰) بدست آمد.

پرسشنامه خودآسیب زنی^۲ (SHI): این پرسشنامه توسط سانسون و همکاران (۱۹۹۸) تهیه شده که دارای ۲۲ گویه به شیوه پاسخگویی بله و خیر بوده، و رفتارهای خود تخریبی را مورد ارزیابی قرار می‌دهد. برای بدست آوردن نمره کلی این پرسشنامه باید فقط پاسخ‌های تأیید شده یعنی «تعداد پاسخ‌های بله» با هم جمع شود و پاسخ‌های خیر در نمره‌گذاری نقشی ندارد. در این مطالعه بر خلاف برخی از مطالعات داخلی از خرده مولفه‌های پیشنهاد شده توسط لاتیمر، کویک، کامینگ و همکاران^۳ (۲۰۰۹) استفاده شد که براساس «مدل‌سازی راش^۴» طراحی و پیشنهاد شده است. ویژگی‌های روانسنجی و اعتبار افتراقی و سازه این ابزار در جمعیت‌های غیر ایرانی مورد تایید قرار گرفته است (سانسون و همکاران، ۱۹۹۸؛ سانسون و سانسون، ۲۰۱۰؛ نقل از ایمانی، زمستانی و کریمی، ۱۳۹۶). این ابزار در مطالعات داخلی توسط ایمانی و همکاران (۱۳۹۶) مورد تایید قرار گرفته و آلفای کرونباخ کل این پرسشنامه برابر با ۰/۷۶ محاسبه گردید.

۱- Self-Harm Inventory

۲- Latimer S, Covic T, Cumming SR & et al

۳- Rasch modelling

۴- Guilt and Shame Proneness Scale (GASP)

در مطالعه حاضر آلفای کرونباخ برای مقیاس خودآسیب زنی (۰/۹۱) بدست آمد.

پرسشنامه رفتارهای خودکشی - تجدیدنظرشده^۱ - SBQ-R: این پرسشنامه ۴ گویه دارد و توسط عثمان و همکاران (۲۰۰۱) تهیه شده است. این پرسشنامه ایده پردازی و اقدام به خودکشی در سراسر زندگی، ایده پردازی برای خودکشی در سال گذشته، تهدید به خودکشی و احتمال ارتکاب خودکشی در آینده را بررسی می‌کند. نمره کل بیشتر نشان دهنده سطح بیشتری از تمایل فرد به خودکشی است. نمره برش این مقیاس برای جمعیت غیر خودکشی گرا ۷ می‌باشد. مطالعه اصلی نشان از روایی همگرایی عالی این مقیاس و حساسیت عالی در تمیز آزمودنی‌های خودکشی گرا از غیر خودکشی گرا دارد. در تحقیق کیانی چلمردی و همکاران (۱۳۹۸)، همسانی درونی در سطح قابل پذیرشی برای این ابزار گزارش شده است. در مطالعه حاضر آلفای کرونباخ برای رفتارهای خودکشی (۰/۸۷) بدست آمد.

یافته‌ها

در این مطالعه ۱۸۷۶ نفر در دو جمعیت جوان شهر تهران (۱۶۹۶ نفر) و جمعیت افراد با اختلالات شخصیت تشخیص گذاری شده (۱۸۰ نفر) با میانگین سنی $7/12 \pm$ سال در طیف سنی ۱۸ تا ۴۰ سال مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد، بیشتر افراد مورد مطالعه از نظر جنسیت ۱۲۰۶ نفر (۶۴/۳ درصد) زن، از نظر وضعیت تأهل ۱۰۶۲ نفر (۵۶/۶ درصد) مجرد، از نظر وضعیت شغلی ۵۷۳ نفر (۳۰/۵ درصد) دانشجو، از نظر سطح تحصیلات ۶۸۰ نفر (۳۶/۲ درصد) ارشد و بالاتر، از نظر وضعیت شغلی پدر ۵۱۹ نفر (۲۷/۷ درصد) آزاد و از نظر

سطح تحصیلات پدر ۹۲۴ نفر (۴۹/۳ درصد) زیر دیپلم بودند.

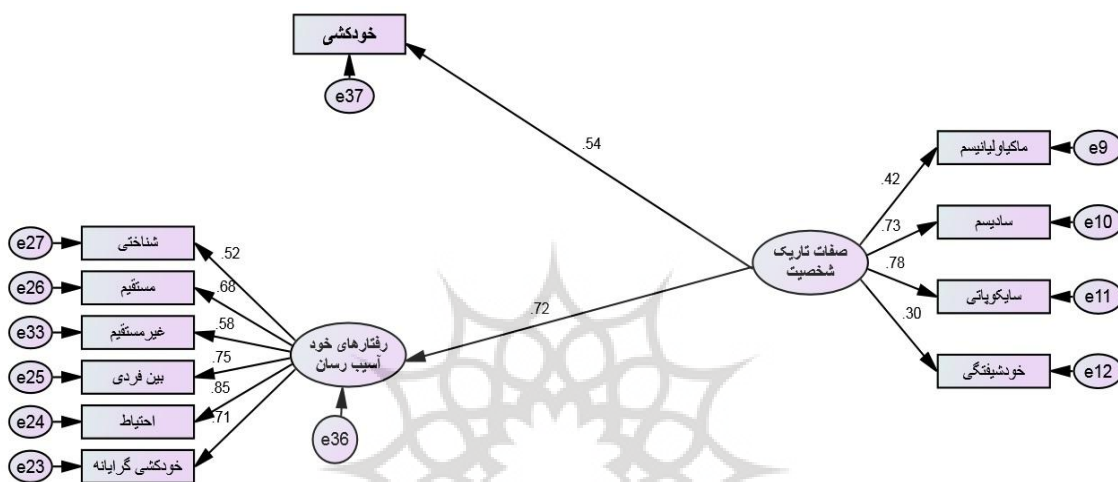
۶۴/۳ درصد از شرکت کنندگان این پژوهش را زنان و ۳۵/۷ درصد را مردان تشکیل دادند، اگر چه در کل نمونه مورد بررسی درصد زنان به نسبت مشارکت کنندگان مرد بالاتر بود اما در گروه بالینی این نسبت معکوس بود و مردان ۶۱/۱ درصد و زنان ۳۸/۹ از نمونه را تشکیل دادند. از نظر وضعیت تأهل در کلیت نمونه ۵۶/۶ از مشارکت کنندگان مجرد، ۳۷/۱ درصد متأهل، ۱ درصد بیوه بر اثر مرگ همسر و ۵۲/۲ نیز افرادی بودند که طلاق گرفته بودند؛ اما در بخش بالینی ۵/۶ درصد از افراد همسرشان را بر اثر مرگ از دست داده بودند، در این بخش می‌توان گفت نسبت بیشتری از مشارکت کنندگان را افراد مجرد تشکیل دادند که به نسبت گروه سنی مورد بررسی که ۱۸ تا ۴۰ سال است قابل توضیح است، اما نکته قابل توجهی که وجود دارد این است که تعداد افرادی که طلاق گرفته‌اند (۵۲/۲ درصد) بعد از افراد مجرد در نسبت دوم کثرت تعداد مشارکت کنندگان در پژوهش قرار دارند و این می‌تواند نشان دهنده‌ی اثرات این صفات شخصیتی بر عملکرد روزمره و بین فردی افراد باشد که البته در این پژوهش به شکل مستقیم به آن پرداخته نشده است و صرفاً در سطح توصیفی مورد توجه قرار می‌گیرد.

از نظر وضعیت شغلی ۷/۴ از شرکت کنندگان بیکار، ۳۰/۵ درصد دانشجو، ۸/۲ درصد خانه دار، ۱/۹ درصد کارگر، ۲۰/۶ درصد کارمند، ۹/۶ آزاد و ۲۱/۷ درصد سایر مشاغل را گزارش کرده بودند. از نظر سطح تحصیلات نیز ۶/۸ درصد زیر دیپلم، ۱۸/۳ درصد دیپلم، ۶ درصد فوق دیپلم، ۳۲/۶ درصد لیسانس و ۳۶/۲ درصد ارشد و بالاتر بودند.

^۱ - Suicidal Behaviors Questionnaire-Revised (SBQ-R)

ادامه جهت بررسی وجود تفاوت بین صفات تاریک شخصیت و سه گانه‌ی آسیب‌پذیر تاریک شخصیت در پیش‌بینی رفتارهای خودآسیب رسان و خودکشی از تفاوت ضرایب دو مسیر استفاده شد. شکل ۱ تأثیر صفات تاریک شخصیت بر رفتارهای خودآسیب رسان و خودکشی را نشان می‌دهد.

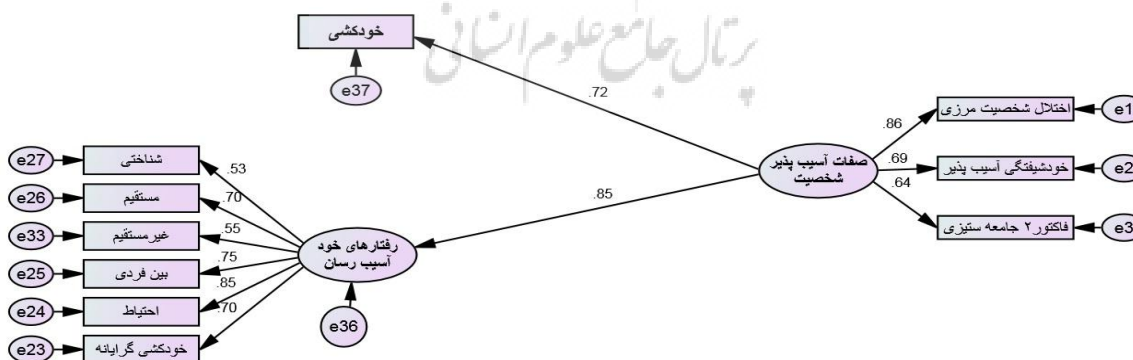
در بخش یافته‌های استنباطی ابتدا به بررسی تفاوت بین صفات چهارگانه تاریک شخصیت و سه گانه‌ی آسیب‌پذیر تاریک شخصیت در پیش‌بینی رفتارهای خودآسیب رسان و خودکشی پرداخته شد. در پاسخ به این فرضیه با توجه به همبستگی بالای بین دو متغیر مستقل، هر کدام از متغیرهای مستقل جداگانه مورد بررسی قرار گرفت و در

شکل ۱ ضرایب استاندارد تأثیر صفات تاریک شخصیت بر رفتارهای خودآسیب رسان و خودکشی

تأثیر سه گانه‌ی آسیب‌پذیر تاریک شخصیت بر رفتارهای خودآسیب رسان و خودکشی را نشان می‌دهد.

نتایج نشان می‌دهد، صفات تاریک شخصیت بر رفتارهای خودآسیب رسان ($\beta=0/72, P<0/001$) و خودکشی ($\beta=0/54, P<0/001$) اثر مثبت و معنادار دارد. شکل ۲

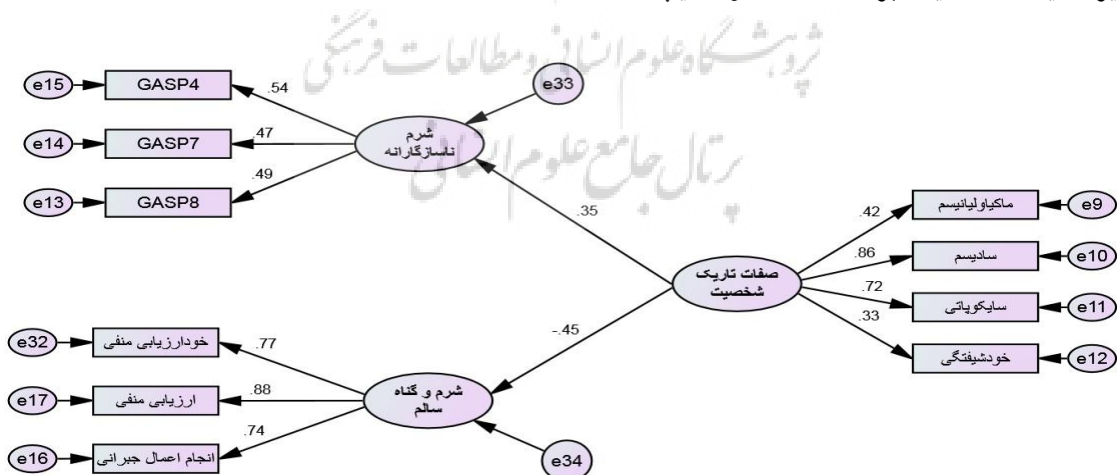

شکل ۲ ضرایب استاندارد تأثیر سه گانه‌ی آسیب‌پذیر تاریک شخصیت بر رفتارهای خودآسیب رسان و خودکشی

رسان وجود داشت؛ به طوری که سه گانه‌ی آسیب‌پذیر تاریک شخصیت ۱۳ واحد نسبت به صفات تاریک شخصیت تأثیر بیشتری بر رفتارهای خودآسیب رسان داشت. اما تفاوت معناداری بین صفات تاریک شخصیت و سه گانه‌ی آسیب‌پذیر تاریک شخصیت بر خودکشی وجود نداشت.

در ادامه به بررسی تفاوت بین صفات تاریک شخصیت و سه گانه‌ی آسیب‌پذیر تاریک شخصیت از منظر ظرفیت تجربه‌ی شرم و گناه سالم و بیمارگونه پرداخته شد. در پاسخ به این فرضیه با توجه به همبستگی بالای بین دو متغیر مستقل، هر کدام از متغیرهای مستقل جداگانه مورد بررسی قرار گرفت و در ادامه جهت بررسی وجود تفاوت بین صفات تاریک شخصیت و سه گانه‌ی آسیب‌پذیر تاریک شخصیت در پیش‌بینی ظرفیت تجربه‌ی شرم و گناه سالم و بیمارگونه از تفاوت ضرایب دو مسیر استفاده شده است. شکل ۳ تأثیر صفات تاریک شخصیت بر ظرفیت تجربه‌ی شرم و گناه سالم و بیمارگونه را نشان می‌دهد.

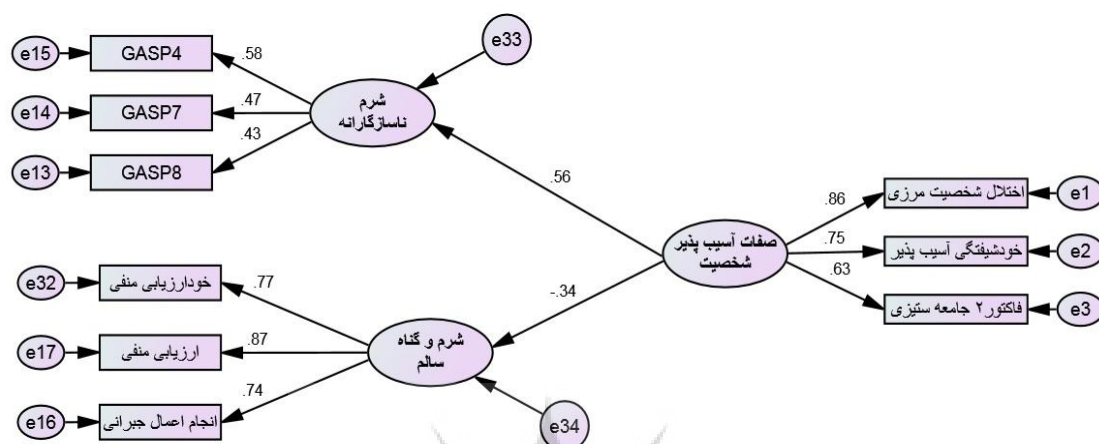
نتایج نشان می‌دهد، سه گانه‌ی آسیب‌پذیر تاریک شخصیت بر رفتارهای خودآسیب رسان ($P < 0/001$)، و خودکشی ($\beta = 0/85$) و خودکشی ($\beta = 0/72$) اثر مثبت و معنادار دارد. بنابراین نتایج شکل‌های ۱ و ۲ نشان می‌دهد، صفات تاریک شخصیت و سه گانه‌ی آسیب‌پذیر تاریک شخصیت بر رفتارهای خودآسیب رسان و خودکشی اثر مثبت و معناداری دارند. مقدار ضریب تأثیر سه گانه‌ی آسیب‌پذیر تاریک شخصیت بر رفتارهای خودآسیب رسان و خودکشی نسبت به صفات تاریک شخصیت بالاتر بود. جهت بررسی وجود تفاوت میان ضرایب صفات تاریک شخصیت و سه گانه‌ی آسیب‌پذیر تاریک شخصیت بر رفتارهای خودآسیب رسان و خودکشی از آزمون تغییرناپذیری استفاده شد. مقدار تفاوت ضرایب صفات تاریک شخصیت و سه گانه‌ی آسیب‌پذیر تاریک شخصیت به ترتیب بر رفتارهای خودآسیب رسان ($P < 0/001$)، $t = 6/603$ ، $\Delta\beta = 0/13$) و خودکشی ($P = 0/170$)، $t = 1/372$ ، $\Delta\beta = 0/18$) بدست آمد که تنها تفاوت معناداری بین صفات تاریک شخصیت و سه گانه‌ی آسیب‌پذیر تاریک شخصیت بر رفتارهای خودآسیب -

شکل ۳ ضرایب استاندارد تأثیر صفات تاریک شخصیت بر ظرفیت تجربه‌ی شرم و گناه سالم و بیمارگونه

نتایج نشان می‌دهد، صفات تاریک شخصیت بر ظرفیت تجربه‌ی شرم و گناه سالم ($\beta = 0.35$) اثر مثبت و معنادار دارد. شکل ۴ تأثیر سه‌گانه‌ی آسیب‌پذیر تاریک شخصیت بر ظرفیت تجربه‌ی شرم و گناه سالم و بیمارگونه را نشان می‌دهد.

نتایج نشان می‌دهد، صفات تاریک شخصیت بر ظرفیت تجربه‌ی شرم و گناه سالم ($\beta = -0.45$, $P < 0.001$) اثر منفی و معنادار و بر شرم و گناه بیمارگونه ($\beta = -0.45$, $P < 0.001$)

شکل ۴ ضرایب استاندارد تأثیر سه‌گانه‌ی آسیب‌پذیر تاریک شخصیت بر ظرفیت تجربه‌ی شرم و گناه سالم و بیمارگونه

نتایج نشان می‌دهد، سه‌گانه‌ی آسیب‌پذیر تاریک شخصیت بر ظرفیت تجربه‌ی شرم و گناه سالم و بیمارگونه از تغییرناپذیری استفاده شد. مقدار تفاوت ضرایب صفات تاریک شخصیت و سه‌گانه‌ی آسیب‌پذیر تاریک شخصیت به ترتیب بر ظرفیت تجربه‌ی شرم و گناه سالم ($\Delta\beta = 0.11$, $t = 1.472$, $P = 0.141$) و گناه بیمارگونه ($\Delta\beta = 0.21$, $t = 7.346$, $P < 0.001$) بدست آمد، که تنها تفاوت معناداری بین صفات تاریک شخصیت و سه‌گانه‌ی آسیب‌پذیر تاریک شخصیت بر شرم و گناه بیمارگونه وجود داشت؛ به‌طوری‌که سه‌گانه‌ی آسیب‌پذیر تاریک شخصیت ۲۱ واحد نسبت به صفات تاریک شخصیت تأثیر بیشتری بر شرم و گناه بیمارگونه داشت. اما تفاوت معناداری بین صفات تاریک شخصیت و سه‌گانه‌ی آسیب‌پذیر تاریک شخصیت بر شرم و گناه سالم وجود نداشت.

بنابراین نتایج شکل‌های ۳ و ۴ نشان می‌دهد، صفات تاریک شخصیت و سه‌گانه‌ی آسیب‌پذیر تاریک شخصیت بر ظرفیت تجربه‌ی شرم و گناه سالم اثر منفی و معنادار و بر شرم و گناه بیمارگونه اثر مثبت و معناداری دارند. مقدار ضریب تأثیر صفات تاریک شخصیت بر ظرفیت تجربه‌ی شرم و گناه سالم نسبت به سه‌گانه‌ی آسیب‌پذیر تاریک شخصیت بالاتر بود. اما مقدار ضریب تأثیر سه‌گانه‌ی آسیب‌پذیر تاریک شخصیت بر ظرفیت تجربه‌ی شرم و گناه بیمارگونه نسبت به صفات تاریک شخصیت بالاتر بود. جهت بررسی وجود تفاوت میان ضرایب صفات تاریک شخصیت و سه‌گانه‌ی آسیب‌پذیر

بحث

تجارب عاطفی لحظه‌ای منفی و بی‌تعادلی عاطفی همراه است و این موضوع خطر رفتارهای خودآسیب رسان را در آنان بالا می‌برد، یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که این صفات نه تنها خطر رفتارهای خودآسیب رسان غیر خودکشی‌گرایانه را بالا می‌برند بلکه با بالا رفتن خطر رفتارهای خودکشی‌گرایانه نیز همراه هستند.

از سوی دیگر در تبیین ارتباط بین سه گانه آسیب‌پذیر شخصیت و رفتارهای خودآسیب رسان این یافته‌ها به شکل ضمنی با یافته‌های میلر و همکاران (۲۰۱۰) همسوست که نشان داده بودند سه‌گانه‌ی آسیب‌پذیر شخصیت در کنار مخالفت جویی بین فردی با هیجان‌های منفی (حالت‌های نوروتیک بالاتر) همراه است و یافته‌های این پژوهش در تکمیل دیدگاه آنان نشان داد که این مشکلات و آسیب‌پذیری‌های بیشتر هیجانی سبب می‌شود تا افراد با سه‌گانه‌ی آسیب‌پذیر شخصیت (فاکتور ۲ جامعه ستیزی، خودشیفتگی آسیب‌پذیر و اختلال شخصیت مرزی) در مقایسه با نوع کلاسیک صفات چهارگانه تاریک شخصیت (سادیسیم، جامعه ستیزی، ماکیاولیانیسم و خودشیفتگی) به میزان بیشتری در رفتارهای خودآسیب رسان و خودکشی شرکت کنند ولی این تفاوت به لحاظ آماری فقط در رفتارهای خودآسیب رسان (و نه خودکشی) مشاهده شد، احتمالاً دلیل این موضوع این باشد که افراد با سه‌گانه‌ی آسیب‌پذیر تاریک شخصیت که هم واجد جنبه‌های تاریک شخصیت و هم جنبه‌های آسیب‌پذیر آن هستند آسیب‌پذیری هیجانی‌شان را بیشتر به زبان خودتخریبی و رفتارهای خودآسیب رسان غیرعمدی و غیر خودکشی‌گرایانه بیان می‌کنند تا خودکشی واضح، و احتمالاً در شکل‌گیری رفتارهای خودکشی‌گرایانه دلایل دیگری نهفته باشد که بهتر است

هدف پژوهش حاضر عبارت بود از مقایسه‌ی رفتارهای خودکشی‌گرایانه، رفتارهای خودآسیب رسان و ظرفیت شرم و احساس گناه در میان افراد با «صفات چهارگانه تاریک شخصیت» و افراد با «سه‌گانه آسیب‌پذیر شخصیت»؛ یافته‌های این پژوهش نشان داد که صفات چهارگانه تاریک شخصیت و سه‌گانه‌ی آسیب‌پذیر تاریک شخصیت بر رفتارهای خودآسیب رسان و خودکشی اثر مثبت و معناداری دارند اما سه‌گانه‌ی آسیب‌پذیر شخصیت در مقایسه با صفات چهارگانه تاریک شخصیت به میزان بیشتری می‌تواند رفتارهای خودآسیب رسان را پیش‌بینی کند و از منظر پیش‌بینی خودکشی بین این دو سازه‌ی شخصیتی تفاوت معناداری وجود نداشت. این یافته‌ها از منظر ارتباط بین صفات چهارگانه تاریک شخصیت با رفتارهای خودآسیب رسان با یافته‌های هاروپ و همکاران^۱ (۲۰۱۷) و اودل و زیگلر^۲ (۲۰۱۴) همسوست همچنین این یافته‌ها به شکل ضمنی با پژوهش پیلچ^۳ (۲۰۲۰) همسوست که در یک مطالعه که با استفاده از مدل سازی چندسطحی^۴ نشان داد که اگر چه خودشیفتگی بزرگ‌منشانه و ابعاد آن هیچ ارتباطی با عاطفه‌ی لحظه‌ای^۵ افراد ندارد، اما بر خلاف این مولفه سایر صفات تاریک شخصیت با عاطفه‌ی لحظه‌ای منفی و بی‌تعادلی هیجانی روزمره ارتباط داشتند. در نتیجه آن‌ها به نقد این دیدگاه پرداختند که افراد با صفات تاریک شخصیت فقط تمایل به دستکاری و استثمار دیگران دارند و معمولاً نسبت به احساسات منفی سرد و آسیب‌ناپذیر هستند، آن‌ها در مقابل بر این نکته تاکید کردند که وجود این صفات شخصیتی (نه همه‌ی آن‌ها) با بالا رفتن احتمال

¹- Harrop TM, Preston OC, Khazem LR & et al

²- Lammle L, Oedl C & Ziegler M

³- Pilch I

⁴- Multilevel modelling

⁵- Momentary affect

نتیجه‌گیری

از این یافته‌ها می‌توان نتیجه گرفت که صفات چهارگانه تاریک شخصیت (سادیسیم، جامعه ستیزی، ماکیاولیانیسم و خودشیفتگی) و صفات سه‌گانه آسیب‌پذیر تاریک شخصیت (فاکتور ۲ جامعه ستیزی، خودشیفتگی آسیب‌پذیر و اختلال شخصیت مرزی) خطر مشارکت در رفتارهای خودآسیب‌رسان غیر خودکشی‌گرایانه و خودکشی‌گرایانه را بالا می‌برند و در این میان صفات آسیب‌پذیر تاریک شخصیت در مقایسه با صفات کلاسیک تاریک شخصیت با خطر بیشتر رفتارهای خودآسیب‌رسان (و نه خودکشی) همراه است، همچنین می‌توان نتیجه گرفت که صفات چهارگانه تاریک شخصیت و سه‌گانه آسیب‌پذیر تاریک شخصیت، ظرفیت شرم و احساس گناه سالم و بیمارگونه را به شکل مشابه و در عین حال متمایزی تحت تاثیر قرار می‌دهند. مشابه از این نظر که شرم بیمارگونه را به شکل مثبت، و شرم و احساس گناه سالم را به شکل منفی پیش‌بینی می‌کنند؛ اما صفات آسیب‌پذیر شخصیت با خطر بیشتر تجربه شرم بیمارگونه همراه است. این موضوع می‌تواند برای فهم چرایی شرکت این افراد در رفتارهای خودآسیب‌رسان مفید باشد و بالینگران می‌توانند توجه بیشتری به این موضوع داشته باشند. در مورد محدودیت‌های پژوهش می‌توان به این موضوع اشاره کرد که این یک مطالعه مقطعی است و دیدگاه طولی به دست نمی‌دهد و باید در تعمیم داده‌ها دقت کرد، اجرای آن در شرایط کرونا و تعداد بالای سوالات پژوهش که جمع‌آوری داده‌ها را با مشکلاتی همراه کرد، همچنین نبود امکان تخصیص نمونه‌گیری طبقه‌ای به تناسب جنسیت در گروه عمومی را می‌توان به عنوان یک محدودیت قلمداد کرد.

پژوهش‌های بعدی بر تکمیل و گسترش این دیدگاه متمرکز شوند.

همچنین یافته‌های این پژوهش نشان داد که صفات تاریک شخصیت و سه‌گانه‌ی آسیب‌پذیر تاریک شخصیت هر دو به شکل مشابهی بر ظرفیت تجربه‌ی شرم و گناه سالم اثر منفی و معنادار و بر شرم بیمارگونه (کناره‌گیری) اثر مثبت و معناداری دارند، اما صفات سه‌گانه آسیب‌پذیر شخصیت (فاکتور ۲ جامعه ستیزی، خودشیفتگی آسیب‌پذیر و اختلال شخصیت مرزی) به میزان بیشتری شرم بیمارگونه را پیش‌بینی می‌کند. در این خصوص در پیشینه پژوهش مطالعه‌ای یافت نشد اما به شکل کلی الگوی منعکس شده در این تفاوت نشان می‌دهد که هر چه میزان آسیب‌پذیری هیجانی و حالت‌های نوروتیک بالاتر در سطح شخصیت وجود داشته باشد احتمال اینکه افراد در چالش‌های روانشناختی از مکانیسم‌های درونی‌ساز شرم یعنی کناره‌گیری استفاده کنند بیشتر است، در واقع افراد با ویژگی‌های آسیب‌پذیری هیجانی به هنگام چالش‌ها بیشتر از کناره‌گیری استفاده می‌کنند، این در حالی است که افراد با صفات تاریک شخصیت (سادیسیم، ماکیاولیانیسم، جامعه ستیزی و خودشیفتگی) مشکل بیشتری با تجربه شرم و احساس گناه سالم دارند، به عبارتی این افراد توانایی خود انتقادی، انتقاد از رفتارهای خود و قدرت جبران پایین‌تری دارند و همین موضوع سبب می‌شود تا بیشتر درگیر رفتارهای مجرمانه شوند و این نکته‌ای است که در برخی از مطالعات مانند ربکا و شفیتز^۱، ۲۰۱۷؛ ادوارد، آلبرتسون و ورونا^۲، ۲۰۱۷ نشان داده شده است.

¹- Rebecca T & Cheiffetz BS

²- Edwards BG, Albertson E & Verona E

URL: <http://ce.mazums.ac.ir/article-1-395-en.html>. (In Persian)

- Harrop TM, Preston OC, Khazem LR, et al. (2017). Dark traits and suicide: Associations between psychopathy, narcissism, and components of the interpersonal-psychological theory of suicide. *J Abnorm Psychol*, 126(7), 928-938. doi:10.1037/abn0000300
- Hashemi S, Dortaj F, Sadipour E, Asadzadeh H. (2017). Structural model of shame and guilt feelings based on parenting styles: The mediating role of attachment styles. *Journal of Applied Psychology*, 11(1), 475-493. (In Persian)
- Hassanzadeh F, Akhane A, Asghamejad Farid A. (2020). Psychometric Properties of Brief Version of Pathological Narcissism Inventory. *Journal of Neyshabur University of Medical Sciences*, 8(26), 77-87. (In Persian)
- Imani M, Pourshahbazi M. (2017). Prediction of Borderline Personality Disorder Based On Psychological Flexibility Components: Acceptance and Action, Values and Cognitive Defusion. *RPH*, 10(4), 1-9. (In Persian)
- Imani M, Zemestani M, Karimi J. (2018). The Role of Psychological Disorders, Family Functioning and Occupational Factors on Self-harming Behaviors by the Mediating Role of Depression among Shiraz Military Personnel. *JMil Med*, 19(6), 624-633. (In Persian)
- Kiani Chelmani A, Rashid S, Ramezani S. (2019). Validity of the Integrated Motivational-Volitional Model of Suicidal Behavior in Students: Structural Model. *IJPCP*, 25(2), 194-209. (In Persian)
- Lammle L, Oedl C, Ziegler M. (2014). Don't threaten me and my dark side or even self-harm won't stop me from hurting you. *Personality and Individual Differences*, 67, 87-91.
- Latimer S, Covic T, Cumming SR, et al. (2009). Psychometric analysis of the Self-Harm Inventory using Rasch modelling. *BMC Psychiatry*, 9, 53. <https://doi.org/10.1186/1471-244X-9-53>
- Lickel B, Kushlev K, Savalei V, Matta S, Schmader T. (2014). Shame and the motivation to change

سپاسگزاری

این پژوهش برگرفته از رساله دکترای تخصصی در دانشگاه علامه طباطبائی تهران و در دوره تحقیقاتی دانشگاه هومبولت برلین است. همچنین دارای مجوز شناسه اخلاق به شماره IR.ATU.REC.1399.093 از دانشگاه علامه طباطبائی تهران می‌باشد. از همه شرکت کنندگانی که در اجرای این پژوهش ما را یاری رساندند صمیمانه سپاسگزاریم، همچنین از موسسه وزین «حامی علوم انسانی» برای فراهم نمودن امکان شرکت در این دوره مطالعاتی قدردانی می‌شود.

References

- Blythin SPM, Nicholson HL, Macintyre VG, Dickson JM, Fox JRE, Taylor PJ. (2018). Experiences of shame and guilt in anorexia and bulimia nervosa: A systematic review. *Psychology & Psychotherapy: Theory, Research & Practice*.
- Chou CY, Tsoh J, Vigil O, Bain D, Uhm SY, Howell G, Mathews CA. (2018). Contributions of self-criticism and shame to hoarding. *Psychiatry Research*, 262:488-493.
- Cohen TR, Wolf ST, Panter AT, Insko CA. (2011). Introducing the GASP scale: a new measure of guilt and shame proneness. *J Pers Soc Psychol*, 100(5), 947-966. doi:10.1037/a0022641
- Edwards BG, Albertson E, Verona E. (2017). Dark and vulnerable personality trait correlates of dimensions of criminal behavior among adult offenders. *Journal of Abnormal Psychology*, 126(7), 921-927. <https://doi.org/10.1037/abn0000281>
- Elison J, Lennon R, Pulos S. (2006). Investigating the compass of shame: The development of the Compass of Shame Scale. *Social Behavior and Personality*, 34, 221-238. doi:10.2224/sbp.2006.34.3.221
- Ezakian S, Mirzaian B, Hosseini SH. (2018). A review on Non-Suicidal Self-Injury in Iranian Young adults and Adolescents. *Clin Exc*, 8(2), 14-25.

- the self. *Emotion*, 14, 1049-1061. pmid:25401288
- Lim KS, Wong CH, McIntyre RS, Wang J, Zhang Z, Tran BX, Tan W, Ho CS, Ho RC. (2019). Global Lifetime and 12-Month Prevalence of Suicidal Behavior, Deliberate Self-Harm and Non-Suicidal Self-Injury in Children and Adolescents between 1989 and 2018: A Meta-Analysis. *International journal of environmental research and public health*, 16(22), 4581. <https://doi.org/10.3390/ijerph16224581>
- Mahtani S, Melvin GA, Hasking P. (2018). Shame Proneness, Shame Coping, and Functions of Nonsuicidal Self-Injury (NSSI) Among Emerging Adults: A Developmental Analysis. *Emerging Adulthood*, 6(3), 159-171. doi:10.1177/2167696817711350
- Michaeli Manee F, Salehi M, Ahmadi Khouie S. (2017). The Dark Triad of Personality in Convicts and Non-convicts: Narcissism, Machiavellianism and Psychopathy. *Clinical Psychology and Personality*, 15(1), 113-126. doi: 10.22070/cpap.2017.15.1.113 (In Persian)
- Miller JD, Dir A, Gentile B, Wilson L, Pryor LR, Campbell WK. (2010). Searching for a vulnerable dark triad: comparing Factor 2 psychopathy, vulnerable narcissism, and borderline personality disorder. *J Pers*, 78(5), 1529-1564. doi:10.1111/j.1467-6494.2010.00660.x
- Nathanson DL. (1992). *Shame and pride: Affect, sex, and the birth of the self*. New York, NY: W. W. Norton.
- Osman A, Bagge CL, Gutierrez PM, Konick LC, Kopper BA, Barrios FX. (2001). The Suicidal Behaviors Questionnaire-Revised (SBQ-R): Validation with Clinical and Nonclinical Samples. *Assessment*, 8(4), 443-454.
- Paivastegar M. (2013). The rate of deliberate self-harming in girls students and relationship with loneliness & Attachment styles. *Journal of Psychological Studies*, 9(3), 29-52. doi: 10.22051/psy.2013.1750. (In Persian)
- Paulhus DL, Buckels EE, Trapnell PD, Jones DN. (2020). Screening for Dark Personalities: The Short Dark Tetrad (SD4). Retrieved from osf.io/kh2c7
- Paulhus DL, Williams KM. (2002). The Dark Triad of personality: narcissism, Machiavellianism and psychopathy. *J Res*, 36(6), 556-563. 10.1016/S0092-6566(02)00505
- Paulhus DL. (2014). Toward a taxonomy of dark personalities. *Current Directions in Psychological Science*, 23, 421-426. <https://doi.org/10.1177/0963721414547737>
- Pilch I. (2020). As cold as a fish? Relationships between the Dark Triad personality traits and affective experience during the day: A day reconstruction study. *PLOS ONE* 15(2):e0229625. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0229625>
- Rebecca T, Cheiffetz BS. (2017). Examination of the Dark Triad and its Association with Antisocial Behavior and Cheating in Undergraduates. John Jay College of Criminal Justice, CUNY.
- Schoenleber M, Roche MJ, Wetzel E, Pincus AL, Roberts BW. (2015). Development of a brief version of the Pathological Narcissism Inventory. *Psychological assessment*, 27(4), 1520Sci. 2:31.39.
- Stuewig J, Tangney JP, Kendall S, Folk JB, Meyer CR, Dearing RL. (2015). Children's Proneness to Shame and Guilt Predict Risky and Illegal Behaviors in Young Adulthood. *Child Psychiatry Hum Dev*, 46, 217-227. pmid:24842762.
- Tabik M, Aghababaei N, Fathi Ashtiani A. (2016). The Relation of Guilt and Shame to the mental Health and Religiosity. *Journal of Islamic Psychology*, 1(1), 160-176. (In Persian)
- Tangney JP, Dearing RL. (2002). *Shame and guilt*. New York, NY: Guilford Press.
- Veselka L, Giammarco EA, Vernon PA. (2014). The Dark Triad and the seven deadly sins. *J Pers indiv Differ*, 67, 75-80.
- World Health Organization. (2019) *Suicide in the world Global Health Estimates*. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO Available online: http://www.who.int/gho/mental_health/suicide_rates/en/